مقایسه دیدگاه دانشجویان نسبت به تدریس اسکیزوفرنی به روش نمایش فیلم و کلیپ آموزشی و روش سنتی

مصطفی نجفی، رویا ملاباشی*، زهرا قضاوی، محمد کاظم نجفی، عارفه موسوی

چکیده

مقدمه: روش‌های نوین آموزشی در افزایش کیفیت آموزش و رضایت‌مندی مخاطب، مؤثر است. هدف این پژوهش معرفی روش تدریس با استفاده از "فیلم و کلیپ آموزشی" در تدریس اسکیزوفرنی و بررسی دیدگاه دانشجویان روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نسبت آن در مقایسه با روش سنتی بود.

روش‌ها: در این پژوهش نیمه تجربی، ۱۰۱ نفر دانشجوی روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۲ به صورت نمونه در دسترس(سرشماری) انتخاب شدند و به روش تصادفی ساده به دو گروه آموزش سنتی (۴۷ نفر)و آموزش با استفاده از "فیلم و کلیپ آموزشی"(۵۴نفر) تقسیم شدند. ابزارپژوهش پرسشنامه محقق‌ساخته بود که روایی آن توسط متخصصان آموزش پزشکی و روانپزشکی و پایایی با ضریب آلفای کرونباخ (α=./۹۲) تأیید شد. پس از تدریس اسکیزوفرنی به دو روش پرسشنامه تکمیل شد و دیدگاه‌های دو گروه نسبت به روش تدریس بررسی شد. داده‌های با استفاده از آزمون های تی مستقل و من ویتنی تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: ۶۰ نفر زن و ۴۱ نفر مرد شرکت کردند. میانگین سنی شرکت‌کنندگان ۲۴سال بود. علی‌رغم افزایش میانگین نمرات در برخی آیتم‌ها، تنها در تسلط علمی مدرس (p=۰/۰۰۵ , t=۰/۶۴)، تازه و جذاب بودن وسیله آموزشی (p=۰/۰۰۰۱ , t=۳/۷) و مناسب‌تر بودن بسته‌ی آموزشی در مقایسه با روش سنتی نگارش جزوه (p=۰/۰۰۵ , t=۱/۷) تفاوت معناداری وجود داشت.

نتیجه‌گیری: رضایت دانشجویان از روش سخنرانی در فهم مطالب و استقبال از شیوه‌های نوین یادگیری در امر تدریس، نشان‌دهنده اثربخشی روش سنتی و لزوم ارتقای آن با روش‌های تلفیقی است. برای تأیید یا عدم تأیید نقش استفاده از فیلم در آموزش به دانشجویان روانپزشکی به پژوهش‌های بیش‌تری نیاز است.

واژه‌های کلیدی: روانپزشکی، روش‌های تدریس، یادگیری، فیلم سینمایی، اسکیزوفرنی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ ۱۳۹۶؛ ۱۷(۴۳): ۴۰۰ تا ۴۰۸

مقدمه

اسکیزوفرنی یکی از بیماری‌های شایع روانی است که میزان شیوع آن در جوامع ۰/۳ تا ۰/۷ درصد برآورد شده است(۱). از جمله علایم شایع این بیماری می‌توان به توهم و هذیان، اشاره کرد. از آنجایی که بیش‌تر این علایم ذهنی بوده و از عینیت کافی برخوردار نیستند، تدریس نظری آنها، دشواری‌هایی برای مدرسان دارد و

* **نویسنده مسؤول:** دکتر رویا ملاباشی، پژوهشگر مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، مدیریت مطالعات و توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. mollabashir@gmail.com

دکتر مصطفی نجفی (دانشیار)، گروه روانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان. (najafimostafa@med.mui.ac.ir)؛ زهرا قضاوی، دانشجو، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، مدیریت مطالعات و توسعه آموزش، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران. (ghazaviz@ymail.com)؛ محمد کاظم نجفی،دانشجو، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. (mkn1372@gmail.com)، عارفه موسوی، دانشجوی دکتری، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران (rose_mp7@yahoo.com)

تاریخ دریافت مقاله: ۹۴/۱/۲۸، تاریخ اصلاحیه: ۹۴/۹/۲۱، تاریخ پذیرش: ۹۴/۹/۲۱

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

یادگیری فراگیران را مشکل می‌سازد. این ویژگی در مورد سایر مباحث روانپزشکی نیز صادق است. باید در نظر داشت که در برنامه‌ریزی برای تدریس مباحث روانپزشکی به دانشجویان، آموزش علایم و مهارت‌های لازم نه تنها در یادگیری و یاددسپاری دانشجویان مؤثر است، بلکه امکان آموزش مناسب مهارت‌های مورد نیاز برای برقراری ارتباط مناسب با بیماران را نیز فراهم می‌کند(۲).

به طور کلی مدرسین برای تحقق هدف‌های خود در تدریس، از راهبردها و فنون متفاوتی بهره می‌گیرند که با توجه به موضوعات تدریس می‌تواند متفاوت باشد(۳تا۵). مطالعات داخلی و خارجی نشان می‌دهد که در حال حاضر، روش یاددهی بر پایه‌ی حل مسأله، یکی از شایع‌ترین روش‌های تدریس است(٦تا٨). از دیگر روش‌های تدریس به دانشجویان پزشکی، می‌توان به روش‌های الکترونیکی مانند یادگیری بر مبنای شبکه، آموزش از راه دور و یا یادگیری بر مبنای کامپیوتر اشاره کرد(۹و۱۰).

یکی از روش‌های تدریس، آموزش از طریق نمایش فیلم و ویدئو است(۱۱تا۱۳). بررسی پژوهش‌هایی که از طریق فیلم به آموزش دانشجویان پرداخته شده است، نشان می‌دهد بیش‌تر آموزش‌ها در سایر حیطه‌های پزشکی، با استفاده از فیلم صورت گرفته است(١٤). این در حالی است که با مطالعه پژوهش‌های انجام گرفته در ایران، مطالعات محدودی به بررسی آموزش از طریق فیلم پرداخته بودند که در مقایسه با آمار پژوهش‌های خارجی جای بررسی بیش‌تری دارد(۱۵و١٦).

استفاده از فیلم برای آموزش به دانشجویان، با افزایش مهارت‌های بین فردی باعث بهبود ارتباط کادر پزشکی و بیمار می‌شود(۱۷). از دیگر مزایای آموزش ویدیویی، توانایی برای ذخیره‌سازی اطلاعات، تداوم در اطلاعات، عدم ایجاد اضطراب در زمان آموزش و اضافه کردن مطالب جدید به مطالب قبلی و امکان ویرایش فوری آن است(۱۸). استفاده از رنگ، حرکت و صحنه‌های متفاوت نیز نباید از نظر دور شود، زیرا استفاده از این موارد سبب افزایش کیفیت آموزش فراگیری خواهد شد(۱۹).

اصولاً استفاده از فیلم ویدیویی، آموزش را ساده‌تر کرده و قدرت درک و میزان فراگیری را افزایش می‌دهد. با استفاده از وسایل کمک آموزشی مثل فیلم بهتر می‌توان فراگیران را، در روند آموزش پیگیری کرد. همچنین این روش ارزان و مقرون به صرفه است(۲۰). همچنین استفاده از روش فیلم در آموزش روانپزشکی سبب ایجاد علاقه و بحث در دانشجویان می‌شود و تصورات غلط دانشجویان روانپزشکی جدیدالورود را از بین می‌برد(۲۱) در مطالعه‌ای استفاده از این روش تدریس، تفاوت معناداری در ٥ علامت از علائم روانپزشکی، در دانشجویان تحت فراگیری با فیلم، در مقایسه با آموزش دانشجویان به تنهایی و بدون استفاده از فیلم نشان داد(۲۲). هدف از مطالعه‌ی حاضر معرفی روش تدریس با استفاده از فیلم و کلیپ آموزشی در تدریس اسکیزوفرنی و بررسی دیدگاه دانشجویان روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نسبت به استفاده از این روش و مقایسه‌ی آن با روش‌های سنتی (سخنرانی) است.

روش‌ها

روش این پژوهش از نوع نیمه تجربی است. جامعه آماری شامل دانشجویان پزشکی دوره بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در دو نیمسال تحصیلی ۹۲-۹۱ بودند که دوره‌ی کارآموزی خود را در بخش روانپزشکی می‌گذرانند. دوره کارآموزی روانپزشکی برای هر دانشجو یک ماه است که یک جلسه از کلاس‌های نظری این دانشجویان به مبحث اسکیزوفرنیا اختصاص دارد و در آن، مطالب مرتبط با این بیماری شامل، اپیدمیولوژی علت و علایم شناسی به مدت ۲ ساعت آموزش داده می‌شود. در هر دوره تعداد ۲۰-۱۵ دانشجو در بخش

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

روانپزشکی تحصیل می‌کنند.

در مجموع ۱۰۱ دانشجو که از خرداد ۹۱ تا شهریور ۹۲ درس روانپزشکی را در بخش روانپزشکی بیمارستان نور و علی‌اصغر (وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان) می‌گذراندند، در این پژوهش شرکت کردند و تمامی آنها وارد مطالعه شدند. در مجموع ۱۲ جلسه‌ی آموزشی ۲ ساعته که به تدریس اسکیزوفرنی اختصاص داشت بررسی شد. (٦ جلسه گروهی که با روش تدریس سخنرانی آموزش می‌دیدند و ٦ جلسه گروهی که با استفاده از کلیپ و فیلم آموزش می‌دیدند).

به طور معمول شیوه تدریس مباحث نظری روانپزشکی، به روش سخنرانی همراه با ارائه و نمایش اسلاید انجام می‌شود. به منظور بررسی هدف پژوهش، آموزش، یک ماه به صورت معمولی اداره و تدریس شد و ماه بعد با استفاده از روش جدید "استفاده از کلیپ و فیلم آموزشی" به شیوه‌ای نوین، مبحث اسکیزوفرنی تدریس شد. مدرس در دو گروه یکسان بود.

در گروه نمایش فیلم و کلیپ، مدرس در ابتدای جلسه ضمن ارائه‌ی اهداف و بیان مسایل مقدماتی، نمونه‌هایی از فیلم‌هایی که خودش انتخاب کرده بود را به نمایش می‌گذاشت. تعدادی از این فیلم‌ها، فیلم‌های آموزشی کوتاهی بود که به معرفی، نشانه شناسی، علایم و درمان این بیماری می‌پرداخت. تعداد دیگری از فیلم‌ها، تکه‌هایی از فیلم‌های سینمایی ایرانی و خارجی بودند و به نحوی بیان‌کننده علایم و نشانه‌های بیماری اسکیزوفرنی بودند به این ترتیب با نمایش این فیلم‌ها، علایم بیماری برای دانشجویان عینی و قابل مشاهده می‌شد. پس از نمایش هر فیلم، در مورد علایم و نشانه‌های مشاهده شده از دانشجویان سؤال می‌شد. سپس دانشجویان در مورد موارد مشاهده شده به بحث و بررسی می‌پرداختند و به سؤال‌های مدرس پاسخ می‌دادند.

در این روش مدرس متکلم وحده نبود و دانشجویان در کلیه‌ی مباحث به شکلی فعال شرکت داشتند و به صورت گسترده و فعال چه با یکدیگر و چه با مدرس در تعامل بودند. کلیپ‌های تولیدی و کلیپ‌های تهیه شده از تکه‌های فیلم‌های سینمایی شامل ۱۷ کلیپ و فیلم بود. هر چند برخی از کلیپ‌ها بطورمستقیم با بیماری اسکیزوفرنی مرتبط نبودند ولی با توجه به این که این فیلم‌ها نشان دهنده‌ی برخی از علایم ذهنی (subjective) که در بیماری اسکیزوفرنی هم شایع است، بودند این فیلم‌ها به نمایش در می‌آمد.

از ۱۷ کلیپ نمایش داده شده می‌توان به گوشه‌هایی از فیلم "ذهن زیبا" و "سولوئیست "اشاره کرد که هر دو فیلم علایمی از اسکیزوفرونی مانند توهمات بینایی و شنوایی و هذیان پارانوئید و کنترل را نشان می‌داد. فیلم" آویاتور" فیلمی با صحنه‌هایی از علایم وسواس به شستشو و نظافت بود که می‌توانست نشان دهنده‌ی علایم غیر مستقیمی از اسکیزوفرنی باشد. در قسمت‌هایی از کلیپ چهار دقیقه‌ای "فیلم خوابگاه خواهران" نشانه‌هایی از توهم نمایش داده شد. یک فیلم آموزشی کوتاه در مورد اسکیزوفرنی هم به نمایش گذاشته شد و همچنین یک کلیپ صوتی تصویری راجع به علایم اسکیزوفرنی به همراه توضیحات مختصری در مورد علایم اسکیزوفرنی پخش شد.

از جمله فیلم‌های به نمایش درآمده می‌توان به فیلم‌های کوتاهی ساخته شده توسط مدرس و پژوهشگر اشاره کرد که در آنها بیمارانی مصرف‌کننده‌ی شیشه با علایمی از هذیان و توهم دیده می‌شدند و با آنها مصاحبه می‌شد. این افراد از بیماران مدرس بودند.

جلسات مربوط به اسکیزوفرنی یک ماه به روش متداول (سخنرانی با استفاده از پاورپوینت) و یک ماه با استفاده از روش جدید (کلیپ و تکه‌هایی از فیلم‌های سینمایی) آموزش داده شد. به این ترتیب ٦ جلسه با روش سخنرانی و٦ جلسه با روش جدید برگزار شد.

به علت کمی وقت، فرصت جهت آموزش روش‌های درمانی در اسکیزوفرنیا کم بود؛ این مبحث به صورت

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

جزوه در اختیار دانشجویان قرار داده شد. محتوای این جزوه‌ها کاملاً مشابه با جزوه‌های ارائه شده در گروه سخنرانی بود. علاوه بر این کلیه‌ی اسلایدها و پاورپوینت‌هایی که در گروه سخنرانی ارائه شده بود و به عنوان منبع آموزش محسوب می‌شد در اختیار این گروه نیز قرار گرفت. در روش سخنرانی، شیوه تدریس مشابه سایر جلسات آموزش نظری با استفاده از سخنرانی و با کمک اسلایدهای انجام گرفت.

در انتهای هر جلسه به منظور ارزیابی جلسه‌ی آموزشی و آگاهی از میزان رضایت دانشجویان از یک پرسشنامه پژوهشگر ساخته استفاده شد. این پرسشنامه حاوی ۱۱ سؤال با طیف ۵ درجه‌ای از کاملاً موافقم (۵) تا کاملاً مخالفم (۱) بود که این سؤالات، روش تدریس استاد را به طور کلی بررسی می‌کرد. در انتهای پرسشنامه با دو سؤال میزان جذابیت شیوه ارائه مطالب و رضایت دانشجویان، از روش تدریس جدید، روی نموداری از یک تا ده سنجیده شد. پرسشنامه‌ی مورد استفاده در هر دو گروه (آموزش با روش سخنرانی و آموزش با کلیپ و تکه‌های فیلم) یکسان بود.

این پرسشنامه برگرفته از پرسشنامه مطالعه‌ی دیگری است که همین پژوهشگر انجام داده است(۲۳). روایی پرسشنامه توسط متخصصین آموزش پزشکی و روانپزشکی و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ (α=./۹۲) تأیید شده بود. سه گویه‌ی ابتدایی از گویه‌های ارائه شده در پرسشنامه جنبه‌ی عمومی داشت و مربوط به تمامی روش‌های تدریس بود و گویه‌های اختصاصی گویه‌های ۱۱-٦ بود.

به منظور رعایت اصول اخلاق پژوهش، دانشجویان از انجام پژوهش آگاه بودند و یکی از معیارهای ورود به پژوهش رضایت از انجام پژوهش بود. همچنین پس از انجام پژوهش جزوات و اسلایدهای گروه سخنرانی در اختیار گروه نمایش فیلم و کلیپ هم داده شد. داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS ویرایش ۱۸ و با استفاده از آزمون‌های آمار توصیفی و استنباطی (تی مستقل جهت مقایسه‌ی میانگین نمره‌ی برخی از سؤالات پارامتریک پرسشنامه و آزمون من ویتنی جهت مقایسه متغیرهای نان پارامتریک دو گروه) تجزیه و تحلیل شد. سطح معناداری $p\leq ۰/۰۵$ در نظر گرفته شد.

نتایج

نرخ بازگشت پرسشنامه‌ها با توجه به همزمانی جلسه آموزشی و تکمیل بودن کردن پرسشنامه‌ها ۱۰۰ درصد بود.

از این تعداد ٦۰ نفر زن (٦۰/٦درصد) و ٤۱ نفر مرد (٤۱/٤۱ درصد) بودند و به دو گروه آموزش باروش سخنرانی (٥٤ نفر) و گروه آموزش با نمایش فیلم و کلیپ (٤۷ نفر) تقسیم شدند. دوره‌ی کارورزی این دانشجویان را از سال ۹۱ تا سال ۹۲ بود. میانگین سنی شرکت‌کنندگان نیز ۲٤ سال (۱/۲۲±۲٤) بود.

۲۸٪ (۲۸ نفر) از شرکت‌کنندگان، پیش از شروع تدریس، با بیماری اسکیزوفرنی آشنایی داشتند.

میانگین و انحراف معیار نمره‌ی جذابیت، خستگی و رضایت شرکت‌کنندگان در دو روش سخنرانی و روش نمایش فیلم به تفکیک در جدول ۱ ارائه شده است. بر اساس داده های جدول ۱ میانگین و انحراف معیار نمره‌ی جذابیت و رضایت گروه نمایش فیلم از گروه سخنرانی بالاتر است. هرچند این اختلاف در جذابیت معنادار نیست ولی اختلاف معنا داری نمره‌ی رضایت گروه نمایش نسبت به گروه سخنرانی دیده می‌شود. بر اساس داده های همین جدول میانگین و انحراف معیار نمره‌ی خستگی در گروه نمایش فیلم نسبت به گروه سخنرانی پایین‌تر است؛ هر چند این اختلاف معنادار نیست.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار نمره‌ی جذابیت و خستگی و

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

رضایت در دو گروه شاهد و تجربی

	میانگین و انحراف معیار		T	p
	گروه سخنرانی	گروه نمایش فیلم و کلیپ		
جذابیت	۹/۱±۰۵/۱۳	۹/۱±۳۱/۵	۰/۳۵	۰/۹۳
خستگی	۳/۰±۷۰/۵۰	۳/۰±۷/۵۵	/۴۷	-/۷۱
رضایت	۸/۱±۷۵/۴۲	۹/۱±۲۲/۱۶	/۰۸	۱/۷۵

میانگین و انحراف معیار نمره‌ی دیدگاه شرکت‌کنندگان نسبت به تدریس اسکیزوفرنی به روش سخنرانی و روش نمایش فیلم و کلیپ در جدول شماره ۲ ارائه شده است. با توجه به نتایج جدول، علی‌رغم افزایش میانگین نمرات در برخی آیتم‌ها، این تفاوت تنها در سه مورد تسلط علمی مدرس، تازه و جذاب بودن وسیله آموزشی و مناسب‌تر بودن بسته‌ی آموزشی ارائه شده در گروه نمایش فیلم و کلیپ در مقایسه با گروه سخنرانی (نگارش جزوه به روش سنتی)، معنادار است.

جدول۲: میانگین و انحراف معیار نمره‌ی دیدگاه شرکت‌کنندگان نسبت به تدریس اسکیزوفرنی به روش سنتی وروش نمایش فیلم و کلیپ

	سؤال	گروه نمایش فیلم	گروه سخنرانی	p	z
۱	درابتدای جلسه استاد خود را به خوبی به شرکت‌کنندگان معرفی کرد.	٤/۰±٦٨/٦٦	٤/۰±٥١/٨١	۰/۲۷	-۱/۱۰
۲	قبل از شروع مبحث آموزشی، از یخ شکن مناسب استفاده شد.	٤/۰±٦٣/٥٢	٤/۰±۷۰/۵۰	۰/۵۰	-/٦۰
۳	قبل از شروع مبحث آموزشی اهداف آن به روشنی بیان شد.	٤/۰±۲٥/٨٤	٤/۰±۱۱/۷٦	۰/۲۲	-۱/۲۲
٤	استاد، با بیانی شیوا و روان مطالب را آموزش داد.	٤/۰±٦٨/٥١	٤/۰±٦٤/٥٢	۰/٦۷	-/٤۲
٥	مدرس از تسلط علمی کافی در زمینه مطالب آموزش داده شده، برخوردار بود.	٤/۰±٨۰/٤٤	٤/۰±٦٤/٥١	۰/۰۷	-۱/۸۱
٦	محتوای مطالب آموزش داده شده با اهداف آموزشی متناسب بود.	٤٤/۰±٤/٦٨	٤/۰±۱۲/۹۷	۰/۱۱	-۱/٥٥
۷	مطالب آموزش داده شده از توالی و تناسب لازم برخوردار بود.	٤/۰±۰۲/۹٥	۱/۳±۰۳/۹۸	۰/۹٤	-/۰۷
۸	امکان مشارکت در بحث برای شنوندگان فراهم بود.	٤/۰±٦۱/٥۳	٤/٥۳ ۰±/٦۰	۰/٥٦	-/٥۷
۹	وسیله آموزشی مورد استفاده تازه و جذاب بود.	٤/۰±۸۷/۳۳	٤/٤٨ ۰±/٦۳	۰/۰۰۱	-۳/٥۳
۱۰	بسته آموزشی ارائه شده در کلاس در مقایسه با نگارش جزو مناسب‌تر بود.	٤/۰±٤٨/۷۷	۰/۷۳ ٤±/۳۷	۰/۱۱	-۱./٥۷
۱۱	در پایان جلسه،آشنایی لازم در مورد علایم و سیربیماری اسکیزوفرنی کسب شد.	۳/۰±۸۹/۸۹	٤/۰±۰۱/۹٦	۰/۳٦	۳/٦۳

بحث

این مطالعه با هدف معرفی یک روش تدریس نوین، بر اساس نمایش فیلم و کلیپ در درس اسکیزوفرنی انجام شد و بررسی دیدگاه دو گروه از دانشجویان، پیرامون روش نوین ارائه شده و روش سنتی بررسی شد.

علی‌رغم افزایش میانگین نمره دیدگاه دانشجویان گروه تجربی نسبت به گروه شاهد در برخی پارامترها این افزایش معنادار نبود. باید در نظر داشت نمرات دانشجویان در هر دو گروه بسیار بالا بوده است. هر دو گروه، هم در مورد شیوه‌ی جذاب تدریس و هم در مورد میزان رضایت کلی دانشجویان، نمره بالایی به تدریس استاد داده‌اند و در مورد ملاک خستگی هر دو گروه نمره بسیار پایینی را (نشانه‌ی عدم خستگی) به تدریس داده‌اند. در روش نمایش فیلم و کلیپ مدرس تنها متکلم وحده نبود و دانشجویان در کلیه‌ی مباحث به شکلی فعال شرکت داشتند و به صورت گسترده با یکدیگر و چه با مدرس در تعامل بودند. از این تعامل می‌توان به عنوان یکی از امتیازهای این روش تدریس نام برد.

باید توجه کرد که این پژوهش نسبت به پژوهش مشابه آن(۲۲) که از فیلم در آموزش علائم روانپزشکی به دانشجویان استفاده کرده، متفاوت است، زیرا، در این پژوهش، پژوهشگر، از فیلم بیماران واقعی که علائم

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

توسط خودشان شرح داده می‌شد، استفاده شده است. در جستجوهای انجام شده توسط پژوهشگر، مورد مشابهی با این پژوهش در ایران یافت نشد.

کاویانی و همکاران با بررسی تأثیر استفاده از فیلم آموزشی و زمان آن، بر میزان یادگیری درس عملی آناتومی و مورفولوژی دندان، به این نتیجه رسیدند که نمایش فیلم قبل از تدریس عملی می‌تواند بر میزان یادگیری دانشجویان مؤثر باشد و هرچه امکانات و شرایط زندگی مساعدتر باشد افراد نیز در تحصیل موفق‌تر خواهند بود (۲٤). جعفرزاده و همکاران به وجود ارتباط معناداری بین نمایش فیلم آموزشی قبل از تدریس و ایجاد آمادگی دانشجویان به‌منظور کسب آموزش پی بردند. البته، نمایش فیلم‌های آموزشی به‌تنهایی مؤثر نبود، اما استفاده از آن به‌همراه سایر روش‌ها توانست افزایش قابل توجهی بر یادگیری بگذارد(۲۵). اگر در این پژوهش نیز از روش‌های دیگر در کنار فیلم آموزشی استفاده می‌شد ممکن بود نتایج مشابهی به دست بیاید. نتایج دو مطالعه در رشته پروتزهای ثابت دندانی نیز نشان داد که فیلم‌های آموزشی توانسته‌اند یادگیری دانشجویان را ارتقا بخشند(۲٦و۲۷). در پژوهش سیرلز (Sierles) برای رزیدنت‌های روانپزشکی (در آموزش فرهنگ امریکایی به دانشجویان)، از فیلم استفاده شد و رضایت دانشجویان بسیار بالا ارزیابی شد(۲۸). کانیگ(Kuhnigk) و همکاران، در تدریس درس روانپزشکی به دانشجویان پزشکی که معمولاً دید مثبتی نسبت به این آموزش نداشتند از سه روش مختلف استفاده شد که استفاده از فیلم در آموزش محتوای روانپزشکی به دانشجویان، بسیار تأثیرگذار بود و دانشجویان می‌توانستند خود را به جای شخصیت‌های واجد اختلال روانی فیلم تصور کنند(۲۹). کلی (Kelly) و همکاران، یو (MS) و همکاران نیز، استفاده از فیلم‌های آموزشی را به عنوان مکمل آموزش مکمل پیشنهاد کردند(۳۰و۳۱). پژوهش فیدالگو-نتو (Fidalgo-Neto) و همکاران نیز نشان داد استفاده از فیلم‌ها، تصاویر متحرک، طرح و متن در محتوای یکپارچه کمک چشم‌گیری در بالابردن درک مفهومی و یادگیری دانشجویان دارد(۳۲). همچنین مطالعه نیمه تجربی لی(Li) و همکاران، نشان داد که استفاده از فیلم‌های آموزشی در گروه مداخله توانسته در ارتقای میزان خودکارآمدی و بهبود مهارت‌های بالینی در این زمینه مؤثر باشد(۳۳). نتایج مطالعات مذکور با یافته‌های مطالعه‌ی حاضر هم‌خوانی دارد.

کشاورزی و همکاران با مقایسه رضایت‌مندی دانشجویان از تدریس فیزیولوژی به روش سنتی و تلفیقی بیان کردند، استفاده از روش‌های نوین تأثیر قابل توجهی در افزایش علاقه به یادگیری دارد، اما دانشجویان روش سخنرانی سنتی را در فهم بهتر مطالب مؤثر می‌دانند. این ممکن است تحت تأثیر عادت دانشجویانی که تقریباً در تمام دوره تحصیلی‌شان به‌روش سنتی آموزش دیده‌اند رخ دهد. همچنین گزارش شده است که عملکرد یکسان در روش‌های سنتی(۳٤) و الکترونیک وجود دارد(۳۵). کیفیت فیلم‌های آموزشی نیز می‌تواند بر یادگیری تأثیر بسزایی داشته باشد. دردسترس‌بودن فیلم در همه جا، مزیت بسیار بزرگی است که باعث برتری این روش بر بسیاری از روش‌های دیگر می‌شود. تحویل‌داری با مقایسه دو روش سخنرانی همراه با نمایش فیلم و سخنرانی بدون فیلم، نشان داد هر دو روش آموزشی دارای تأثیر یکسان و هر دو شیوه مؤثر است(۳٦). در مطالعه منجمد نیز تفاوت قابل توجهی میان درصد رضایت دانشجویان از دو روش سخنرانی و فیلم آموزشی گزارش نشد(۳۷). این مطالعات با پژوهش حاضر هم‌سو است.

در مطالعه‌ی حاضر بالاتر بودن میانگین و انحراف معیار نمرات دیدگاه دانشجویان در گروه نمایش فیلم نسبت به گروه سخنرانی در دو آیتم تازه و جذاب بودن وسیله‌ی آموزشی و مناسب بودن فیلم‌های ارائه شده نسبت به جزوه دیده می‌شود که خود می‌تواند به علت تازه بودن

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

این ابزارها و همچنین به دلیل بصری بودن و تنوع آن نسبت به جزوه باشد.

نیاز به توضیح نیست که بالاتر بودن میانگین نمره رضایت فراگیران از روش نمایش فیلم نسبت به روش سخنرانی و همچنین پایین‌تر بودن نمره‌ی خستگی گروه نمایش فیلم نسبت به گروه سخنرانی می‌تواند بیانگر کارآمدتر بودن این روش نسبت به روش سخنرانی باشد. جذابیت نمایش فیلم بر هیچکس پوشیده نیست؛ نمایش فیلم به علت جذابیت های دیداری و شینداری و درگیر شدن فراگیران به صورت فعال در زمینه و محتوای فیلم از میزان خستگی آنها می‌کاهد و افزایش رضایت آنها را بدنبال دارد.

در این مطالعه دیدگاه دانشجویان نسبت به دو روش تدریس مقایسه شده است. مناسب‌تر بود که معنادار نبودن تفاوت میانگین نمرات آزمون‌های پایانی و همچنین یادسپاری در دو گروه نیز بررسی شود. از محدودیت دیگر این مطالعه امکان وجود تبادل اطلاعات دو گروه و تأثیر آن بر نتایج بود که خارج از کنترل پژوهشگران بود. بررسی تغییر در دانش، مهارت و نگرش دانشجویان از مواردی است که می‌توانست اطلاعات جامع‌تری در مورد کفایت روش آموزش از طریق فیلم، ارائه دهد که شایسته است در مطالعات آینده مورد توجه قرار گیرد. در هر حال تداوم استفاده از این روش تدریس چه در درس روانپزشکی و چه در سایر سرفصل‌های پزشکی و غیر پزشکی و انجام مطالعاتی پیرامون آن پیشنهاد می‌شود.

نتیجه‌گیری

اختلاف میانگین و انحراف معیار نمره‌ی دیدگاه دانشجویان نسبت به دو روش تدریس ارائه شده در اسکیزوفرنی در موارد" مدرس از تسلط علمی کافی در زمینه مطالب آموزش داده شده، برخوردار بود." و "بسته آموزشی ارائه شده در کلاس در مقایسه با نگارش جزو مناسب‌تر بود" معنادار شد. رضایت مطلوب دانشجویان از روش سخنرانی به‌شیوه سنتی در فهم مطالب و استقبال آنها از شیوه‌های نوین و فعال یادگیری در امر تدریس، نشان‌دهنده اثربخشی و کارآیی روش سنتی و لزوم ارتقای آن با روش‌های تلفیقی است. در پایان باید گفت، علی‌رغم نتایج پژوهش، هنوز برای تأیید یا عدم تأیید نقش استفاده از فیلم در آموزش به دانشجویان روانپزشکی به پژوهش‌های بیش‌تری در این زمینه نیاز است. پیشنهاد می‌شود این روش در تدریس تمام مباحث یک درس و مقایسه نتایج ارزیابی و با تعداد بیش‌تر دانشجویان و در سایر دروس به کار گرفته شود تا بتوان با افق دید گسترده‌تری در رابطه با استفاده از روش‌های نوین تصمیم‌گیری کرد.

قدردانی

به این وسیله از کلیه‌ی دانشجویان پزشکی بخش روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان که ما را درانجام این مطالعه یاری نمودند، سپاس‌گزاری می‌نماییم.

منابع

1. American Psychiatric Association. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders. 5th ed. American Psychiatric Association; 2013 .
2. Manohari SM, Pradeep RJ, Galgali RB. How to teach psychiatry to medical undergraduates in India?: A model. Indian J Psychol Med. 2013; 35(1): 23–28.
3. Hart KE, Stevens K. The use and evaluation of video supplements in the teaching of introductory psychology. Journal of Instructional Psychology. 1995; 22(2): 103.
4. Puttagunta R, Coverdale TR, Coverdale J. What is taught on firearm safety in undergraduate, graduate, and continuing medical education? A review of educational programs. Acad Psychiatry. 2016; 40(5): 821-4.
5. Hsieh JG, Hsu M, Wang YW. An anthropological approach to teach and evaluate cultural competence in

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

medical students-the application of mini-ethnography in medical history taking. Med Educ Online. 2016 ; 21: 32561.
6. Mulhearn TJ, Steele LM, Watts LL, Medeiros KE, Mumford MD, Connelly S. Review of instructional approaches in ethics education. Sci Eng Ethics. 2016; 23(3): 883-912.
7. Posey L, Pintz C. Transitioning a bachelor of science in nursing program to blended learning: Successes, challenges & outcomes. Nurse Educ Pract. 2016; S1471-5953(16): 30127-5.
8. Chan ZC. A systematic review on critical thinking in medical education. Int J Adolesc Med Health. 2016.
9. Head BA, Smith LC. Use of Contemporary Film as a Medium for Teaching an Online Death and Grief Course. Journal of Social Work in End-of-Life & Palliative Care. 2016; 12(3): 195-213.
10. Klašnja-Milićević A, Vesin B, Ivanović M, Budimac Z, Jain LC. Introduction to E-Learning Systems. InE-Learning Systems. The series Intelligent Systems Reference Library. 2017;112: 3-17.
11. Riese F, Pantovic M, Fiorillo A, Tasman A, Sartorius N. Building an academic career in psychiatry. Psychiatry in Practice: Education, Experience, and Expertise; 2016.
12. Snelgrove S, Tait DJ, Tait M. Teaching psychology to student nurses: the use of 'Talking Head'videos. Research in Learning Technology. 2016; 24: 30891.
13. McBain B, Drew A, James C, Phelan L, Harris KM, Archer J. Student experience of oral communication assessment tasks online from a multi-disciplinary trial. Education+ Training. 2016; 58(2): 134- 49.
14. Miller ZF, Maloney J. Review Of Language Learning With Digital Video. Language, Learning & Technology. 2016; 20(1): 46.
15. Muthusamy P, Farashaiyan A. How Iranian Instructors Teach L2 Pragmatics in Their Classroom Practices? A Mixed-Methods Approach. English Language Teaching. 2016; 9(5): 166.
16. Abdollahzadeh H, Narafshan MH. A Study On The Effect Of Critical Pedagogy: A Case Of Iranian Efl Learners'reading Comprehension. IJLLALW. 2016; 11(2): 96-115.
17. Shahram Baraz-Pardenjani, Esa Mohammadi, Behrouz Boroumand. [The Effect of Self– Care Teaching by Video Tape on Physical Problems and Quality of Life in Dialysis Patients]. Iran Journal Of Nursing. 2008; 21 (54) :121-133.[Persian]
18. Giacoma T, Ingersoll GL WM. Teaching video effect on renal transplant patient outcomes. ANNA J. 1999; 26 (1): 29-81.
19. Bastable SB. Nurse as Educator: Principles of Teaching and Learning for Nursing Practice. Burlington, Massachusetts: Jones & Bartlett Learning; 2003: 513–46.
20. Baraz-Pardenjani SH, Mohammadi E, Boroumand B. [The Effect of Self– Care Teaching by Video Tape on Physical Problems and Quality of Life in Dialysis Patients]. Iran Journal Of Nursing. 2008; 21(54) :121-133.[Persian]
21. Menon KV, Ranjith G. Malayalam cinema and mental health.Int Rev Psychiatry. 2009 ; 21(3): 218-23.
22. Ghaffari Nejad A, Mazhari S, Estilaee F. [Reviewing the Role of Using Videotape in Teaching Psychiatric Symptoms in Medical Students]. Strides in Development of Medical Education. 2013; 10(3): 369-375.[Persian]
23. Najafi M, Mollabashi R, Mollabashi Z, Mousavi A. Nejat Briefcase: A tool for drug education. J Educ Health Promot. 2015; 4: 60.
24. Kaviani R, Makinejad SA, Cheraghi R, Farajipoor S, Davoodmanesh Z. [The Evaluation of the Effect of Educational Videos and Time of its Application on Practical Learning of Dental Anatomy and Morphology]. Journal Of Mashhad Dental School.2014; 38(2): 149-157.[Persian]
25. Jafarzadeh M, Eshghi AR, Saneei M. [Effect of educational films compared to conventional behavior control methods in pediatric dentistry on the attitude of dental students]. Journal Of Isfahan Dental School. 2011; 6 (5): 561-567.[Persian]
26. Aragon CE, Zibrowski EM. Does exposure to a procedural video enhance preclinical dental student performance in fixed prosthodontics?. J Dent Educ. 2008; 72(1): 67-71.
27. Nikzad S, Azari A, Mahgoli H, Akhoundi N. Effect of a procedural video CD and study guide on the practical fixed prosthodontic performance of Iranian dental students. J Dent Educ. 2012; 76(3): 354-9.
28. Sierles FS. Using Film as the Basis of an American Culture Course for First-Year Psychiatry Residents. Acad Psychiatry. 2005; 29(1): 100-4.
29. Kuhnigk O, Schreiner J, Reimer J, Emami R, Naber D, Harendza S. Cinemeducation in Psychiatry: A

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

Seminar in Undergraduate Medical Education Combining a Movie, Lecture, and Patient Interview. Acad Psychiatry. 2012; 36(3): 205-10.
30. Kelly M, Lyng C, McGrath M, Cannon G. A multi-method study to determine the effecti veness of, and student attitudes to, online instructional videos for teaching clinica nursing skills. Nurse Educ Today. 2009; 29(3): 292-300.
31. Yoo MS, Son YJ, Kim YS, Park JH. Video-based self-assessment: Implementation and evaluation in an underg raduate nursing course. Nurse Educ Today. 2009; 29(6): 585-9.
32. Fidalgo- Neto AA, Alberto AV, Bonavita AG, Bezerra RJ, Bercot FF, Lopes RM, et al. PHARMAVIRTUA:educational software for teaching and learning basic pharmacology. Adv Physiol Educ. 2014; 38(4): 368-71.
33. Li L, Mao XF,Gao Q, Cao Y. Sample-Independent Expression Stability Analysis of Human Housekeeping Genes Using the GeNORM Algorithm. Netherlands: Springer, Dordrecht; 2014: 73-80.
34. Herzig S, Linke R, Marxen B, Borner U, Antepohl W.Long-term follow up of factual knowledge after a single, randomized problem-based learning course. BMC Med Educ. 2003; 3: 3.
35. Khatoni A, Dehghan Nayery N, Ahmady F, Haghani H. [The Effect of Web-Based and Traditional Instructions on Nurses' Knowledge about AIDS]. Iranian Journal of Medical Education. 2011; 11 (2): 140-148. [Persian]
36. Mohamad Khah F, Amin Shekravi F, Faghih Zadeh S, Babaee Haidar Abadi A, Kazem Begi F, Maghsodi R.[Comparison of two methods of dental health education lectures and film screenings on knowledge, attitude and practice of students]. Journal of Ilam University of Medical Sciences. 2013; 20 (5) :43-50. [Persian]
37. Monjamed Z, Haji Ap, Babaei Gr, Beyrami A. Effects Of Two Teaching Methods Of Cpr (Manikin And Film) On Knowledge And Performance Of Freshman Nursing Students: A Comparative Study. Iranian Journal Of Nursing Research. 2006; 1(2): 7-14.[Persian]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]

Comparing the Use of Video Clips and Traditional Methods for Teaching Schizophrenia: Perspective of Students

Mostafa Najafi[1], Roya Mollabashi[2], Zahra Ghazavi[3], Mohammad kazem Najafi[4], Arefeh Mousavi[5]

Abstract

Introduction: *Modern educational methods are influential in improving the quality of education and learners' satisfaction. The aim of this study was to introduce the teaching method using "video clips" in teaching schizophrenia and survey the viewpoints of psychiatry students of Isfahan University of Medical Sciences compared to using traditional methods.*

Methods: *This quasi-experimental study was conducted in 2013 on 101 psychiatry students of Isfahan University of Medical Sciences who were selected by convenience sampling (census) and divided randomly into traditional teaching group (n=47) and video clip groups (n=54). Research tool was a researcher-made questionnaire. Its validity was confirmed by the psychiatry and medical education experts and the reliability was confirmed by Cronbach's alpha coefficients (α=0.92). The questionnaire was administered after teaching schizophrenia using the two methods and the viewpoints of both groups were compared. The collected data were analyzed using independent t-test and Mann whithney test.*

Results: *Sixty of the participants were female and 41 were male with the mean age of 24 years. Despite the increase in the means scores of some items, there was only a significant difference in instructor's scientific mastery (p=0.005, t=0.64), novelty and attractiveness of educational instrument (p=0.000, t=3.7) and greater fitting of the educational package compared to traditional note taking (p=0.005, t=1.7).*

Conclusion: *Students' satisfaction with lecture method in understanding the contents and their openness to new methods of learning indicate the effectiveness of the traditional method and the need for further improvement in combination with new methods. Further research is required to verify the role of using video clips in teaching psychiatry students.*

Keywords: Psychiatry, teaching methods, learning, movie, schizophrenia

Addresses:

1. Associate Professor, Behavioral Sciences Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Email: najafimostafa@med.mui.ac.ir
2. (✉) Researcher of Medical Education Research Center, Medical Education Development Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Email: mollabashir@gmail.com
3. Student, Medical education Research Center, Medical Education Development Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Email: ghazaviz@ymail.com
4. Student, Faculty of Psychology and Education, Kharazmi university, Tehran, Iran. Email: mkn1372@gmail.com
5. Student Phd, Faculty of Health, Tehran University of Medical Sciences,Isfahan,Iran.Email: rose_mp7@yahoo.com

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-12]